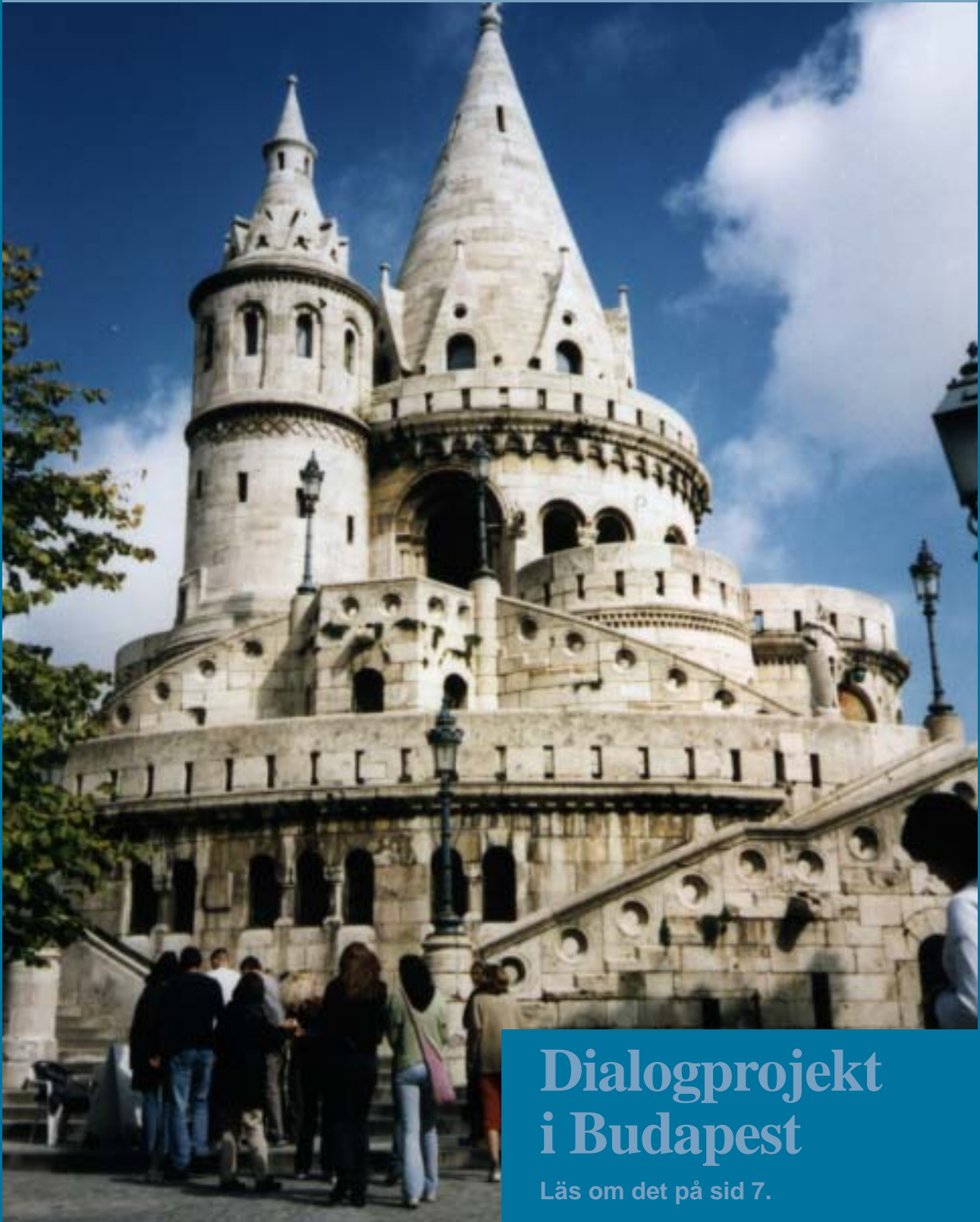


Läkare mot kärnvapen



Informationsblad - Svenska Läkare mot Kärnvapen (SLMK)
Newsletter - The Swedish Section of IPPNW, International Physicians for the Prevention of Nuclear War

Nr 91 DECEMBER 2002



Dialogprojekt
i Budapest

Läs om det på sid 7.

Summary in English

Dialogue has through the years been a favoured approach in SLMK's work for nuclear disarmament. In his leading article board member Hans Levander summarizes important characteristics of successful dialogue and recapitulates the history of dialogue seminars. As examples you can read two reports from dialogue seminars, one from Budapest and one from

Paris, as well as a report from a visit to the Pakistani embassy.

Our man in the US, Claes Andreasson, returns with two articles. One of them is a report from St. George in Utah, a story of the aftermath of 928 nuclear tests in the Nevada Desert. The second is a translation from a radio program, in which Lorelle Nelson,

author of "The Mushroom Cloud and the Down-winders", comments on US nuclear tests. A quotation from her notice board: "I am only one but still I am somebody. I can't do all but still I can do something."

JAN LARSSON,
ULF KONIG

SLMK – presentation

Läkare mot kärnvapen är en kvartalstidskrift som utges av föreningen **Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK)** och som har ca 8 000 läkare, tandläkare, sjuksköterskor, veterinärer, stödmedlemmar, bibliotek m fl som prenumeranter. SLMK har ca 5 000 svenska läkare, medicinstudenter och stödpersoner som medlemmar och är den svenska grenen av **International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)** med ca 150 000 läkare i ca 50 länder som medlemmar. SLMK och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om kärnvapnens medicinska effekter. IPPNW har huvudkontor i Boston och leds av tre ordföranden ("Co-presidents") från öst och väst.

Författaranvisningar

Redaktionen välkomnar manuskript som behandlar SLMKs arbetsområde. Skriv med **dubbelt radavstånd**, max fem A4-sidor. Bidragen tas dock helst emot via e-post, gärna som bifogat Word-dokument. Det går även bra att skicka texten på diskett/cd. Bifoga gärna foton (papperskopior och diapositiv går båda bra; gärna i färg). Fäst inga gem på foton och skriv inget på dem, ej heller på baksidan – sätt istället en nummeretikett på baksidan och bifoga bildtext separat. Skicka gärna med ett foto av författaren/författarna. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och korta bidragen. Tiden från manusstopp till postdistribution har kortats till en månad för att tidningens innehåll ska bli färskare. Detta kräver att **tidpunkten för manusstopp iakttas strikt**.

Omslagsbilden

Omslagsbilden visar en stenborg i Budapest, platsen för IPPNW:s senaste dialogmöte (läs på sidan 7). Borgen heter Halászbástya (Fiskarborgen), är ritad av Frigyes Schulek och byggd 1900 – 1902.

JL & UK

Utgivningsplan

Nr	Manusstopp	Distribution
92	1/2 -03	mars
93	1/5 -03	juni
94	1/9 -03	oktober
95	10/11 -03	december



SLMK

Svenska Läkare mot Kärnvapen

Informationsblad nr 91, december 2002
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 6 000 ex

Ansvarig utgivare:

Jan Larsson
Linnégatan 2 G
753 32 UPPSALA
Tel 018-14 62 12
E-post:
jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr:

Jan Larsson och
Ulf König

Tryckeri:

Luleå Grafiska
Luleå

Utskrift & grafisk formgivn:

A Stenbergs Text & Form AB
Box 52
590 70 LJUNGSBRO
Tel: 013-651 81
Fax: 013-666 60
E-post: anita.stenberg@slmk.org

Manusstopp för nästa nr (92): 1 februari 2003

Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Perstorp, adr se sid 3.

Tryckt på miljögodkänt papper.

SLMKs ordförande

Gunnar Westberg
Solbänksgratan 9
413 19 Göteborg
Tel + Fax: 031-82 63 92 (b)
Tel även: 031-82 86 92 (b)
Tel: 031-342 25 16 (a)
Tel: 031-342 10 00 pers.sök (a)
E-post:
gunnar.westberg@slmk.org

Kanslichef

Klas Lundius
Häkantorpsmölle
284 91 Perstorp
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
Mobiltel: 070-520 83 58
E-post:
klas.lundius@slmk.org

Information & media

Lars G Lindskog
Magasinsgratan 8
712 60 Grythyttan
Tel: 0591-144 90
Fax: 0591-144 96
Mobiltel: 070-668 70 34
E-post:
lars.g.lindskog@slmk.org

**Läkarfonden för
Förebyggande av
Kärnvapenkrig**

Postgiro: 90 10 90 – 1

Medlemsavgift 2003:

275 kr resp 100 kr (stud),
sätts in på pg 90 10 90 – 1
Prenumeration på "Läkare
mot kärnvapen" ingår.

SLMKs hemsida:

<http://www.slmk.org>

IPPNW:s hemsida:

<http://www.ippnw.org>



INNEHÅLL NR 91

Läkares dialog med kärnvapenbeslutsfattare	4
Ledarsida – Hans Levander	
DIALOGER	
Dialogseminarier med beslutsfattare i kärnvapenstater	6
SLMK koordinerar arbetet 2002–2004. Mats Sundberg informerar	
Dialog i Budapest	7
Martin Tondel ingick som svensk representant i delegationen som var i Ungern	
Dialogseminarium i Paris	9
Den 28 oktober deltog Gösta Alfvén i Paris-dialogen	
"Low use segment of the population"	11
Det har rätt 10 års provstopp i USA. Claes Andreasson har talat med människor som utsattes för effekterna av kärnvapenproven i Nevadaöknen.	
"Jag kan inte göra allt, men jag kan göra något!"	14
Lorelle Nelson kämpar mot ett eventuellt återupptagande av kärnvapenproven i Nevadaöknen	
Besök hos Pakistans ambassadör i Stockholm	15
Hans Levander och Meit Krakau rapporterar från mötet	
Risker för spridning av nukleärt material i f.d. Sovjetunionen	16
Klas Lundius refererar ett föredrag av Lars van Dassen vid Utrikespolitiska föreningen i Lund	
"Kryphål i USA:s och Rysslands senaste nedrustningsavtal"	17
Sverre Logaard från norska utrikespolitiska institutet analyserade kritiskt det senaste nedrustningsavtalet mellan USA och Ryssland när han talade vid Norske Leger mot Atomvapen, NLA:s, 20-årsjubileum	
Framgång för IPPNW:s arbete Indien – Pakistan	18
En appell publicerad i indiska och pakistanska medicinska tidningar, signerad av läkare inom IPPNW och fredsorganisationer samt läkarförbunden i respektive stat.	
Kriget mot "ondskan" har inget slut	19
En betraktelse av Kerstin Vinterhed	
"Avskaffa kärnvapnen!"	20
Uttalande av nobelpristagare i Rom vid Third Global Summit of Nobel Peace Laureates	
Internationell utblick	21
Redaktör Inge Axelsson	
Information från SLMK Stockholm och Svenska Tandläkare mot Kärnvapen	22
SLMKs styrelse 2002–2003	23
BAKSIDAN	
Bilder från höstmötet	24



Läkares dialog med kärnvapenbeslutsfattare

Läkare mot kärnvapen har som målsättning att informera om de medicinska konsekvenserna av atombomber/kärnvapen, med syfte att få till stånd en kärnvapenedrustning och att kärnvapen slutligen avskaffas. Läkare har som yrkesgrupp en unik möjlighet att lyfta kärnvapenpolitiken från en snäv nationell säkerhetspolitisk nivå till en vidare global hälsodimension, belyst i såväl kortsiktigt som långsiktigt perspektiv.

Bland de viktigaste målgrupperna för denna läkarnas information är naturligtvis människor som medverkar i beslutsprocesserna vad gäller kärnvapen, d.v.s. politiker, diplomater och parlamentariker i kärnvapenstaterna. Alltsedan IPPNW och SLMK bildades i början av 80-talet har möten och samtal skett med dessa beslutsfattare, och sedan 1997 har det genomförts i ett av SLMK understött program: "Annual Dialogues and Seminars with Decisionmakers at the Capitals of Nuclear Weapons States". En viktig inspiration för Dialogprogrammet är Oxford Research Group (ORG) som under 80-talet kartlagt cirka 600 personer i dåvarande fem kärnvapenstater, personer som har central betydelse för respektive lands fortsatta kärnvapenprogram. ORG:s inventering omfattar förutom politiker även forskare och forskningsansvariga vid kärnvapenlaboratorier samt anonyma, men i detta sammanhang inflytelserika, tjänstemän vid försvars- och utrikesministerier.

(www.oxfordresearchgroup.org.uk)

En strategiskt viktig fråga är om läkares möten och samtal med politiker och andra kärnvapenbeslutsfattare medför en påverkan i enlighet med IPPNW:s målsättning? Vår bedömning är att så sker, under förutsättning att samtalet/dialogen förbereds och genomförs på ett respektfullt sätt samt omfattar en argumentation som inriktar sig på kärnvapnens hälsoeffekter. Ett bra exempel är förra presidenten i Sovjetunionen Michail Gorbatsjov som i skrift på ett uppskattande sätt uttryckt att han tog starkt intryck av den information som han fick vid personliga möten med ledande läkare inom IPPNW. Som läkare är vi medvetna om den terapeutiska effekt som förmedlas genom det personliga mötet mellan patient och vårdgivare, något som ibland hänförs till en gynnsam *placebo-effekt* eller i ogynnsamma fall till en *nocebo-effekt*. Den tysk-judiske filosofen Martin Buber understryker vikten av att ett möte med samtal inte bör ske som en pådyvling av åsikter, mötet bör i stället inrikta sig på att förstärka tankar och åsikter som redan finns i mer eller mindre utvecklade omfattning. Inom IPPNW har vi erfarit att högt uppsatta beslutsfattare tyst bär på ett tvivel om kärnvapens nytta, tankar som de först kunnat framföra efter det att de lämnat sin aktiva politiska eller militära karriär. Det finns således tvivlets frön som kan ges näring vid återkommande samtal. En annan tänkare som fascinerats av ordets kraft är Rolf Edberg, en numera bortgångna världsmedborgare som i sina böcker med poetisk och na-

turvetenskaplig färg beskrivit vansinnet med kärnvapenhotet inom ett begränsat och gemensamt globalt livsrum. I en betraktelse med rubriken *Ord* uttrycker Edberg bland annat: "Ord finns med i alla våra medvetna handlingar. Ord kan styra den formande griphanden. En del av mysteriet ligger i samspelet mellan hjärna och ord. Ord utvecklas ur människohjärnan men kan i sin tur ha medverkat till att utveckla hjärnan. Vi tänker i ord men orden har samtidigt blivit en förutsättning för tanken. Vi kan tänka över själva tänkandet." I våra dialogmöten skall vi förutom ord utnyttja att hjärnan i hög utsträckning arbetar med bilder, varur själva begreppet "vision" kan härledas! Denna pedagogiska insikt måste vägleda oss när vi vill beskriva en kärnvapenedrustning och en kärnvapenfri framtid. Hjärnan kan inte omedelbart se en framtida "kärnvapenfri värld", utan den kopplar detta abstrakta begrepp till de konkreta atombomberna och till skadebilder från Hiroshima och Nagasaki i augusti 1945.

Jag tror att dialogprogrammet under senare år medfört framsteg, även om det är svårt att utvärdera en attitydpåverkan. IPPNW-delegationer får inte bara tillträde, utan önskas även åter till ministerier och parlament. Självklart måste vi undvika att bli alltför familjära och smickrade av dessa inviter, dialogen måste bidra till att flytta fram positionerna år för år. När det gäller själva sakfrågan, så tycks det som om den grundläggande tilltron till kärnvapen håller på att

minska. Att nedrustningskonferensen i Genève gått i stå och att de formella nedrustningsavtalen lyser med sin frånvaro avspeglar inte hela verkligheten, utan kanske att processen pågår på andra plan. På vår direkta fråga huruvida kärnvapen skall betraktas som militära vapen eller politiska vapen, får vi numera svaret att de utgör det senare alternativet, d.v.s. politiska vapen! Detta besked är i och för sig beklämmande; att hot om samhällens förintelse trots militärt avståndstagande ses som ett diplomatins verktyg bör rendera betyget Icke Godkänd. Å andra sidan pekar denna erosion av tilltron till kärnvapen på ett viktigt behov av "A new way of thinking" vilket Albert Einstein efterlyste redan på 1950-talet! Idag kan IPPNW spela en viktig roll som partner när det gäller att utveckla tankar kring nytt säkerhetstänkande. Projektet "Instead of Nuclear Weapons" med tankar kring Gemensam Säkerhet – Common Security samt FN-programmet kring Education for Disarmament är exempel på teman för dialogmöten och seminarier. Säkerhetsfrågor regionalt, nationellt och

internationellt rör ju sig ytterst om hur vi skall utforma samhället för att uppnå optimal hälsa för medborgarna utan att äventyra en uthållig biosfär. Bland andra ämnen där läkare och kärnvapenbeslutsfattare funnit en gemensam plattform är det av SLMK utvecklade programmet "Human Factor", människans fysiologiska och psykologiska begränsningar i ett högteknologiskt samhälle. Vi är ense om att det är mänskligt att fela! Vi inser även att tekniken inte är ofelbar!

SLMK spelar en mycket central roll när Dialogprogrammet nu planeras fram till IPPNW:s kommande världskongress i Beijing september 2004. Dialogmöten har redan ägt rum i London och Paris denna höst och rapporteras på SLMK:s hemsida och i Informationsbladet. Dialogmöten och seminarier har hittills dominerats av läkarnas medverkan, men vi planerar att skapa synergi med medicinstudenternas program kring temat "Nuclear Weapons Inheritance". I detta program riktar IPPNW-studenter frågan till studenter vid universitet i kärnvapenländerna: önskar de ärva sitt

lands kärnvapenavskräckningsdoktrin, de fysiska atombomberna och ekonomin för eventuell kärnvapenutveckling eller kärnvapenedrustning? Läkare och studenter kommer att finnas i kärnvapenhuvudstäderna samtidigt vilket är en ny dimension. I nära samverkan med Danske Leger Mot Kernevåben, Norske Leger Mot Atomvapen, Physicians for Social Responsibility i Finland samt IPPNW:s kontor i Boston har SLMK bildat en projektkommitté. Dess uppgift är att ansvara för Dialogprogrammets genomförande under kommande två år, programmässigt och i viss utsträckning även ekonomiskt. Detta är ett stort åtagande och vi skall göra vårt bästa för att kontinuerligt utvärdera och rapportera genomförda dialogmöten i Informationsbladet och på hemsidor (SLMK:s och IPPNW:s). Vi hoppas att alla ni SLMK-medlemmar som stödjer vårt arbete virtuellt följer med på dessa resor, och att ni framför kritiska, konstruktiva och gärna uppmuntrande synpunkter under resans gång!

HANS LEVANDER
hans.levander@slmk.org

FAKTARUTA 1

om hur IPPNW delegationer har mött politiska beslutsfattare.
Detaljerad information från tiden 1980–1996 saknas.

1980–1996

**Sovjetunionen, sedermera
Ryssland med OSS
USA
England
Frankrike
Kina
Mellanöstern**

1997

Moskva April
Paris Oktober
London Oktober

1998

Moskva April
Washington Maj
Paris Oktober
London November

1999

New Delhi Februari
Karachi Februari
Moskva April
Beijing Oktober IPPNW regional konferens
London Oktober
Paris Oktober

2000

Washington Maj
Moskva Maj
Paris November

2001

Moskva Maj
London Oktober
NATO Oktober
Washington November

2002

Moskva Mars
Washington Maj
Budapest September
Paris November
London November

2003 pågående planering

New Delhi April?
Islamabad April?
Moskva Maj
Beijing September?
Washington September?
London November
Paris November?

Planering för 2004

Beijing September i samband med IPPNW:s världskongress

FAKTARUTA 2

Exempel på ämnen som diskuterats under senare års Dialog- och Seminariemöten

Kärnvapen – Old Security

Kärnvapen och Hälsa – Medicinska aspekter

Kärnvapenavtal

Kärnvapenavskräckningens filosofi

De-alerting – att ta kärnvapen ur högsta beredskap

Kärnvapenfria zoner

NATO-utvidgningens konsekvenser för kärnvapenspridning

Canberra-initiativet

Internationella domstolens i Haag uttalande om kärnvapen

MPI – Middle Power Initiative

The NAC initiative – 8-nations initiativet (inkluderande Sverige)

Kopplingen mellan samhällets militära och sociala kostnader

Human Factor – den mänskliga faktorn i det högteknologiska samhället

Nytt säkerhetstänkande – New Security

Samarbete kring hälsofrågor över gränserna

Gemensamma vattenområden – Östersjösamarbete – Europeiska vattenkartan

Gemensam säkerhet

Fredsundervisning

Ungdomars syn på framtiden – ”Shape Your future”, ”Life-Link”

Förtroendeskapande åtgärder

Ökad öppenhet

Projektet ”Instead of Nuclear Weapons”

Dialogseminarier med beslutsfattare i kärnvapenstater

SLMK koordinerar arbetet 2002–2004

Ett viktigt inslag i IPPNW:s och SLMK:s mångåriga arbete för kärnvapens avskaffande har varit att aktivt uppsöka beslutsfattare i kärnvapenstater och tala med dem om de medicinska och mänskliga effekterna av krig. Dessa dialogseminarier har givit oss möjlighet att träffa en rad makthavare och har förhoppningsvis bidragit till att öka medvetenheten om det hot kärnvapnen innebär mot mänsklighetens fortsatta existens. Vid IPPNW:s världskongress i Washington i maj fanns en allmänt positiv inställning till att fortsätta arbetet med dialogseminarierna och att göra det med starkare samordning av processen såväl som en utvärdering av resultaten av programmet. Nu har SLMK initierat arbetet med en ny serie dialogseminarier som skall sträcka sig fram till

nästa världskongress i Beijing i september 2004.

Både läkare och studenter deltar

Målet med det dialogprojektet är att uppvakta beslutsfattare på regeringsnivå i samtliga kärnvapenstater. Vi vill diskutera kärnvapenfrågan, nya alternativa vägar att uppnå gemensam säkerhet samt andra frågor rörande vapentillverkningens och -användningens inverkan på folkhälsan. De uppvaktande delegationerna skall bestå av läkare och läkarstudenter från det aktuella landet, men också från andra kärnvapenländer samt några representanter för andra IPPNW-föreningar. Detta liknar till stor del den utformning programmet haft sedan tidigare – ny blir dock den starkare kopp-

lingen mellan läkar- och studentaktiviteter. I samband med varje dialogseminarium skall nämligen ett parallellt studentprogram anordnas, där läkarstudenter från den aktuella regionen tillsammans med studenter från andra delar av världen utbildas i kärnvapen- och säkerhetsfrågor. Utbytet mellan läkarnas och studenternas möten skall också vara stort, med syfte att knyta de båda grupperna närmare varandra.

Vidare är tanken att ett besök i exempelvis Washington, skall föregås av att IPPNW-medlemmar världen över besöker de amerikanska ambassaderna i sina respektive länder veckorna innan. Dessa samlade ambassadbesök fungerar på så sätt som en effektiv påminnelse om att det finns en opinion mot kärnvapen och för alternativa sä-

kerhets- och förtroendebyggande åtgärder världen över. När så delegationen genomför dialogseminariet i kärnvapenlandets huvudstad gör man det med hela IPPNW:s konkreta och aktiva uppbackning.

Först på programmet står dialogseminarier i Islamabad och New Delhi i maj 2003, då vi bl.a. hoppas kunna bidra till att skapa pakistansk och indisk opinion mot den pågående kärnvapenrustningen i regionen. Därefter följer Moskva i maj och under hösten ämnar vi ta dialogprojektet till såväl Beijing som Washington. Under vintern/våren 2004 är dialogseminarier i London, Paris och hos NATO i Bryssel planerade.

Viktig roll för nordiska representanter

SLMK spelar en mycket viktig och aktiv roll i samordningen av dialogprojektet, då vi leder arbetet inom den styrgrupp som består av studenter och läkare från Sverige, Norge, Finland och Danmark. I gruppen ingår också en representant för IPPNW:s huvudkontor i Boston samt föreningens president, dr McCoy från Malaysia. Styrgruppens uppgifter är att leda planering, genomförande och utvärdering av samtliga seminarier – i nära samarbete med respektive arrangörsländ. De nordiska ländernas föreningar har också åtagit sig ett ansvar för att samla in pengar för att täcka en del av kost-

naderna för internationellt deltagande vid seminarierna.

Under de kommande knappa två åren fram till världskongressen i Beijing kommer SLMK alltså att leda detta viktiga och stimulerande arbete för samtal med beslutsfattare i världens kärnvapenstater. Vi strävar efter att göra läkares och studenter röster hörda i maktens korridorer och på så sätt bidra till nedrustning av kärnvapen i såväl Islamabad och Peking som Paris och Washington. Vårt slutgiltiga mål kvarstår – en kärnvapenfri värld!

MATS SUNDBERG,
Uppsala
Koordinator, Styrgruppen
för IPPNW:s dialogprojekt
mats.sundberg@slmk.org



Dialog i Budapest

Parlamentsbyggnaderna i Budapest.

Dialogen med makthavare genomfördes för första gången i Ungern, nyblivet NATO-land, i slutet av september 2002. Vår ungerska organisation och särskilt dr Zita Makoi hade jobbat hårt i drygt två år för att få till stånd alla möten. Det var därför glädjande att delegationen från IPPNW bestod av hela 11 personer från 11 länder, vilket imponerade på alla vi träffade.

Utrikesministeriet

Första mötet skedde på hög nivå på utrikesministeriet där vi diskuterade möjligheterna att eliminera kärnvapnen. Vi möttes kanske lite förvånande av attityden att kärnvapen förlorat sitt berättigande i Europa efter murens fall. Biträdande statssekreteraren började med att säga att det var viktigt för Ungern att som ung demokrati öka kontakterna med olika NGOs. Han

hävdade bestämt att Ungern aldrig haft ryska kärnvapen på sitt territorium (ej betrodda av Sovjetunionen). Innan Ungern anslöt sig till NATO var man noga med att ansluta sig till alla internationella avtal rörande kärnvapen. Ungerska parlamentet har t.ex. ratificerat ickespridningsavtalet och provstoppsavtalet. Statssekreteraren sitter med i NATOs krigsplaneringsgrupp och anser att det inte finns nå-

got behov av taktiska kärnvapen i dagsläget. Polen, Tjeckien och Ungern, som tidigare var medlemmar i Warszawapakten, har nu i egenskap av NATO-länder Ryssland som motpart. Ungern anser att det nyskapade rådet mellan NATO och Ryssland är ett bra forum för diskussioner om totalt avskaffande av kärnvapen. Ungern ser därför de ryska taktiska kärn-

(forts.)

(forts.)

vapnen som hot i första hand för att de finns utmed ländernas gränser. Riskerna är förknippade med kärnvapens lagring då de i dagsläget inte utgör något militärt hot. Det är däremot ett reellt hot att de kan komma på avvägar och användas av någon terroristgrupp. Ungern kommer nu att bli ordförande i nästa omgång av förhandlingarna kring ickespridningsavtalet, Prepcom NPT, 2003. Ungern ska i denna roll försöka öka transparensen och även trycka på angående artikel sex som förbinder kärnvapenländerna att nedrusta sina kärnvapen. Ungern kan däremot som nybliven NATO-medlem inte påverka USA att ta kärnvapen ur högsta beredskap (hair-trigger alert). Bedömningen från den ungerska sidan var att det är utsiktslöst att verka för en kärnvapenfri zon i Europa, Ryssland kommer aldrig att acceptera att FN övervakar ett sådant avtal. Mötet på utrikesministeriet präglades av stor öppenhet och en bra stämning. Man betonade också att förutsättningen för säkerhet är en stark demokrati och att det måste finnas en interaktion mellan militären och det civila samhället. Ungerns säkerhet vilar därför numer på flera dimensioner.

Parlamentet

Vi besökte även den imponerande parlamentsbyggnaden och träffade ledamöter för utrikes- och försvarsutskottet. Mötet blev inte lika givande då dialogen hämmades av att



IPPNW-delegationen utanför parlamentet.

all konversation måste översättas till ungerska. Parlamentarikerna hävdade att Sovjetunionen lagrat kärnvapen på sina baser i Ungern, men att dessa drogs tillbaka 1989. Den nuvarande konstitutionen förbjuder lagring/stationering av kärnvapen i Ungern. Vi diskuterade även behov av sjukvård, så länge kärnvapen finns, och skyddsrummens kvalitet. Tidigare när staten ägde alla fastigheter kunde skyddsrummen ständigt underhållas och var i bra skick, men de har förfallit sedan bostäderna privatiserats. Ungern vill inför Prepcom driva fram en kärnvapenkonvention liknande dem som redan finns för biologiska och kemiska vapen.

Försvarsministeriet

Slutligen hade vi ett öppenhjärtigt och stundtals lite hett möte med företrädare för försvarsministeriet. Hela fem personer mötte upp varav tre hade militäruniform. De ungerska militärerna ville inte ha tillgång till kärnvapen utan såg dem som politiska vapen. Man förlitade sig därför på att NATO respekterar att Ungern inte vill ha några kärnvapen på sitt territorium. Därför ansåg man det helt och hållet vara en politisk fråga ifall Ungern skulle ta emot NATO-kärnvapen. De kunde inte tänka sig några omständigheter inklusive någon militär situation som skulle motivera Ungern att ta emot eller vilja ha kärnvapen. Ungern har beslutat att köpa JAS-Gripen från Sverige, en flygplansaffär som först kunde gå i lås efter att NATO godkände planet. Militärerna ville inte svara huruvida planen kan bestyrkas med kärnvapen utan hänvisade till NATO i Bryssel för sådana frågor. Med anledning av att IPPNW drivit frågan om kärnvapenberedskap medgav man att flera kommittéer i NATO för närvarande diskuterar om hair-trigger-alert verkligen behövs.

Slutsatser

Det främsta resultatet av våra möten, som jag bedömer det, var att vår närvaro förstärkte banden med den ungerska avdelningen av IPPNW och gav den en kraftfull auktoritet inför de fortsatta kontakterna med myndigheterna. Vidare gav den mig tillfälle att ta kontakt med SAAB som tillverkar JAS-Gripen i Linköping där jag bor. Den informationsansvarige på försäljningsföretaget betygade att ett godkännande av NATO inte inkluderar att planen kan bestyrkas med kärnvapen.

Text och bild:
MARTIN TONDEL
martin.tondel@slmk.org

Dialogseminarium i Paris

28 oktober 2002

Paris i oktober har en speciell charm då platanernas lövkronor utmed boulevarderna lyser gula och skiftar i rött och grönt. Biltrafiken är fortfarande överväldigande och köerna längre än i Stockholm. Men cyklisternas antal är i växande och här och var kantas gatorna av nyligen dimålade cykelbanor. I Luxembourgpalatset visas en stor Modiglianiställning som får Parisarna att stå i kilometerlånga köer och i S:t Chapelles vackra gotiska rum spelas Mozarts klarinettkvintett.

Dagen då jag anländer är det orkanoväder över Frankrike, som kräver fyra dödsoffer. Kanske är den tilltagande växthuseffekten en bidragande faktor? Hur det nu än är med detta så finns det i Frankrike idag en ökad medvetenhet om att så kan vara fallet. I Moskva har gisslandramat just gått mot sitt tragiska slut. Tidningarna skriver om Irakkrisen, om Bushs aggressiva hållning och om Frankrikes förslag till en mer moderat FN-resolution. Veckotidningen "Le Point" har en bild av Bush på omslaget med den frågande texten "Bush – Är den mannen farlig?".

Det är måndag morgon. Dialogseminariets delegater samlas hos professor Abraham Béhar på hans kontor på Faculté de Médecine där medicinhistoria dryper ur väggarna och giganter från förr står staty under valven. I det medeltida huset intill startade Danton franska revolutionen, berättar Abraham och man påminns om att en handfull målmedvetna människor kan förändra världshistorien.

Med oss idag är, förutom outtröttlige Abraham, redaktören för franska föreningens informationsblad "Médecine & Guerre Nucléaire" Raymond Galinski. Familjedoktorn Neil Arya



Rådhuset i Paris, Hôtel de Ville.

från Kanada är ett energiskt tillskott i den internationella föreningens arbete liksom en engelsk psykiatriker med det franskklingande namnet Jack Piedchaud. På en närliggande restaurang lägger Abraham med van hand upp strategin för eftermiddagens uppvaktningar. Abraham har ännu en gång ordnat dialogseminarier på en hög officiell nivå. Först ska vi besöka hälsovårdsministeriet och sedan utrikesministeriet. Det är beundransvärt att lyckas med detta i ett land som helst undviker att tala om sina kärnvapen. I sitt hemland har Abraham Béhar en naturlig pondus förankrad som han är i sin professur i radiobiologi och i sitt nationella ordförandeskap.

På hälsovårdsministeriet träffar vi professorn i epidemiologi William Dab, ansvarig för "santé publique et sécurité sanitaire" och direkt underställd hälsovårdsministern om jag förstått Abraham rätt. Han har läst epidemiologi i Kanada på det universitet där Neil har studerat, vilket underlättar kontakten. I Dabs bokhylla läser jag boks titeln "Servir l'État Français"

och påminns om den franska statsapparatus hierarkiska och välslipade uppbyggnad.

Neil presenterar en skrift från Kanada som handlar om det internationella samhällets skyldighet att ta hand om sina medborgare då den egna regeringen sviker och nämner Kosovo som exempel. Det blir en utgångspunkt för ett samtal om hälsa och hälsovård i stort. Dab berättat att han varit med i ett större arbete om posttraumatisk stress disorder och dess koppling till det ökade våldet i dagens samhälle. Det finns ett behov av bättre vapenkontroll både i det lilla och i det stora, kan vi konstatera. Jag får tillfälle att presentera Christina Vigre-Lundius' SLMK-projekt "Human factor" och arbetet med att tydliggöra den mänskliga faktorn och dess risker i högteknologiska system såsom t ex de franska kärnvapnen.

Quai d'Orsay, franska utrikesministeriet, byggdes av Napoleon och härifrån har Frankrike påverkat världen i 200 år med växlande lycka. Säkerhetskontrollen vid entrén är rigorös.

(forts.)

(forts.)



Hos Gérard Araud. Från vänster Abraham Behar, Gérard Araud samt två adjutanter.

Historiens vingar fläktar i nacken när man går den långa valvförsedda gången fram till hissen som leder upp till kontoret där Gérard Araud, "Directeur des Affaires Stratégiques de Sécurité et du Désarmement", tar emot. Han är en stilig fransman i sina bästa år med rak bena i sitt mörka hår och ett vänligt och uttrycksfullt ansikte tyglat av officiella plikter. Bredvid sig har han två unga adepter.

Rummet vi sitter i talar ett utsökt maktspråk. I taket i det rymliga rummet hänger en takkrona i empirstil, bortre långväggen är täckt av ett stort vitrinskåp i mörkt trä och hyllorna fyllda av tjocka läderband. På balkongen utanför det franska fönstret står en knippe franska standar. Vi sitter samlade i en elegant bordsgrupp så att vi gäster kan se ut genom fönstret.



På franska utrikesministeriet Quai d'Orsay. Från vänster Raymond Galinski, Neil Ayar, Abraham Béhar och Gösta Alfvén

Rummet är säkerligen fullt av minnen av intressant fransk utrikespolitik. Men idag är det nuet som gäller. Samtalet handlar initialt om det nyligen lagda franska förslaget om en mer nyanserad FN-resolutionen i Irakfrågan. Abraham uttrycker vår uppskattning att Frankrike vågat inta en mer moderat ställning. Araud uttrycker att Frankrike känner sig ganska ensam i Europa i denna fråga och antyder att man gärna skulle se mer aktivt stöd från andra länder. Abraham nämner att IPPNW just haft möte i Berlin och träffat folk från tyska utrikesministeriet. Araud frågar nyfiket vad man sa och Abraham kan berätta att Tyskland väsentligen står bakom Frankrike i denna fråga. Det visste nog redan Araud, men kanske var detta ändå något av en bekräftelse. Jack frågar, som engelsman, hur Frankrike kommer att reagera om Bush startar ett krig med stöd av Blair. Det är en svår fråga, som inte får något klart svar.

Araud håller en intressant och nyanserad utläggning om USAs syn på nedrustningsfrågor. "The arm control from the cold war is dead", säger han. Han uttrycker ett visst mått av bekymmer över USAs misstro till internationella överenskommelser. Det gäller kärnvapen, "small arms", landminor, men också den ökande växthuseffekten menar han. Det är olyckligt om USA slänger bort barnet med badvattnet, understryker han. Några mer djupgående utläggningar om Bushs syften ger han inte. Men att Bushs politik har fjärrmat USA och Frankrike från varandra är tydligt.

Araud håller också en liten utläggning om franska kärnvapen. Frankrike var övergivet och sårbart då Tyskarna anföll landet 1940 och många fransmän dog till följd av kriget. Kärnvapnen byggdes utifrån denna erfarenhet. Men man inser tillfullo att kärnvapen är obrukbara. Man följer icke-spridningsavtalet (NPT), säger han och man har skrivit under "Comprehensive Test Ban Treaty" (CTBT), man är för "cut off treaty" och har minskat kärnvapenarsenalen från ca 200 till dagens ca 100 vapen. I slutet av mötet ger Abraham mig ordet och jag säger: – Vi alla vill bli av med kärnvapnen, Frankrike senare och vi nu snarast. Vi lever i en värld full av hot och misstro. Men hur ska världen se ut då vi avskaffat kärnvapen? Jag berättar lite om Hans Levanders/SLMKs projekt "Instead of Nuclear Weapons" och avslutar med att överlämna vår skrift i frågan som emottages välvilligt.

Sammanfattningsvis var IPPNWs uppvaktning i Paris detta år välplanerade och vi fick träffa personer med intresse för hälsa och kärnvapen på hög officiell nivå, direkt underställda ministern på hälsovårds- respektive utrikesministeriet. Det är alltid svårt att veta vilka effekter som den här typen av uppvaktning ger. Men det märktes tydligt, tyckte jag, att en grupp läkare tränade att föra dialog med beslutsfattare väcker intresse för frågorna och skapar respekt. Men reell påverkan, det är frågan?

Text och bild:
GÖSTA ALFVÉN
gosta.alfven@slmk.org

”Low use segment of the population”

Klockan 08:04 den 23 september 1992 detonerades ”Divider”, en kärnladdning på knappt 20 kiloton. Det skulle bli det 928:e testet i Nevadas dammtorra öken. Någon vecka senare inleddes det moratorium för provsprängningar som fortfarande råder. Trots att det gått tio år sedan det senaste testet, påminns invånarna nära testplatsen dagligen om vad som hände. Och oroas över att de rosafärgade svampformade molnen åter ska dyka upp över bergskammarna.

Tjugofem mil från den amerikanska testplatsen i Nevadaöknen, alldeles på andra sidan gränsen i Utah, ligger den lilla staden St. George. På femtiotalet var det ett stillsamt samhälle med 16 000 invånare. Det mormonskt välordnade samhället med sitt rutnät av breda boulevarder och gator och det bastanta vitkalkade templet i mitten, omgivet av vackert rödoxiderade berg, var fridfullt och makligt.

St. George var en av de små orter som låg i vindriktningen från provsprängningarna, varför invånarna ofta kallades ”downwinders”. Det var ett gudfruktigt folk, patriotiskt och lojalt mot både kyrka och stat. De skulle aldrig ha kommit på tanken att ifrågasätta vad som hände där på andra sidan bergskammen. Tvärtom begav sig många av dem upp på de omgivande bergsknallarna för att tidigt i gryningen beskåda spektaklet.

”Hela den västra horisonten lystes upp. Man kunde läsa tidningen, trots att det var tidigt på morgonen,” berättade St. Georgebon Elmer Picket. ”Så började marken skälva, ungefär som vid ett litet jordskalv. Strax efter gryningen började de stora, röda socker-vaddsmolnen att rulla in över staden. Människor som varit utomhus tappade en del av sitt hår, men det växte tillbaka igen. Dessutom fick man en fantastisk solbränna.”

”Men det var då vi började undra; Är det verkligen säkert? Och omkring

1955 började människor att avlida,” sa Elmer Picket.

En tummad lapp

Första gången jag träffade Elmer Picket var på sommaren 1992. Då hade han tagit över en liten järnhandel längs St. George Boulevard. Under snedtaket utanför hängde krattor och spadar. Innanför dörren löpte smala gångar som kantades av nötta trälådor med alla upptänkliga storlekar och sorters spik, muttrar, skruv och bult.

Med sig i butiken hade Elmer en tummad broschyr där atomenergikommis-sionen bedyrade att testerna inte utgjorde någon omedelbar fara för invånarnas hälsa. ”*Det finns emellertid alltid en möjlighet att allmänheten kan uppleva effekter utanför själva testområdet, såsom blixtar, explosionsstötter och radioaktivt nedfall. Den potentiella exponeringen kommer att vara låg, och kan ytterligare minska genom allmänhetens samarbete. Mycket av detta häfte ägnas åt att definiera dessa effekter utanför testområdet, och den strålning som ni kan bli ombedd att acceptera.*”

Mitt bland de gulnade sidorna i häftet förvarade Elmer en tummad lapp. Det var en lista över de familjemedlemmar som hade avlidit i cancer sedan testerna startade. Än så länge hade Elmer fört in femton namn.

”Min fru dog i leukemi, liksom min systerdotter. Min syster drabbades av

lungcancer, trots att hon aldrig rökte. Mormor fick bukspottscancer, och min svärmor och fyra av mina onklar avled också av cancer,” berättade han.

”Det är bara de i vår familj som bodde här i närheten som insjuknade och avled. Ingen som flyttade härifrån, ingen av dem har till denna dag drabbats av cancer.”

Innan Elmer tog över järnhandeln, arbetade han tillsammans med sin pappa som stadens begravningsentreprenör. ”När människor i tidigt femtiotal började avlida i cancer, fick jag slå upp i mina böcker hur vi skulle gå till väga för att balsamera deras kroppar. Cancer var så ovanligt vid den tiden, att jag helt enkelt inte visste.”



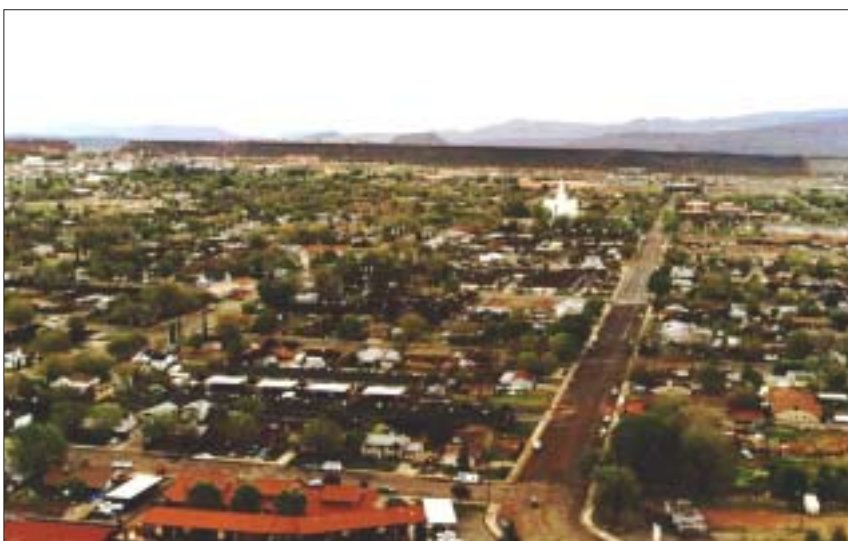
Järnhandlaren i St. George, Elmer Picket, var övertygad om att testerna i Nevada bär skulden till att många av hans familjemedlemmar avlidit i cancer. När han själv avled blev han nummer 22.

(forts.)

(forts.)



Sedan den majafton när Janet Gordons bror Kent kom hem radioaktivt bränd av Dirty Harry har Janet idogt kämpat för att de som drabbats av testerna i Nevada ska få ett erkännande och ekonomisk kompensation.



Med det bastanta vitkritade mormontemplet i centrum, och omgivet av vackert rödoxiderade berg, vilar staden St. George, i vindriktningen från den amerikanska testplatsen för kärnvapen.

Inte till så stor nytta

I en hemlig promemoria från atomenergikommissionen kallades det här området för ”*i stort sett obefolkat*” och de få som envisades med att ändå bo här utgjorde ett ”*low use segment of the population*”, alltså en del av befolkningen som ändå inte var till så stor nytta.

St. George och de omgivande småorterna vilade ännu i gudfruktig stiltje och sundhet. En sann mormon dricker vare sig alkohol, kaffe eller te. Röker inte och bor dessutom i en bygd där det nästan helt saknas förorenande industrier. ”De lever kort sagt ovanligt sunt” säger Janet Gordon, som de senaste årtiondena lett arbetet inom *Citizens Call* för upprättelse och ekonomisk kompensation till de människor som drabbades av testerna.

I samband med att Förenta Nationerna behandlade frågan om ett provstopp var Janet Gordon en av dem som inbjudits att tala. ”Vi vädjar till denna organisation, och till världens människor, att sätta stopp för alla provsprängningar, i alla tider. Vi har dyrt fått betala för testerna, med våra liv och våra släktingars och grannars välbefinnande. Och priset har varit mycket, mycket högt. Snälla, tillåt inte att ännu en generation barn utsätts för samma radioaktiva framtid som våra barn har.”

När vi träffas inför tioårsdagen, frågar jag henne om hon tror att testerna kommer att återupptas. ”Jag tror att det beror på hur det går med den amerikanska ekonomin,” svarar hon. ”Jag tror att de gärna skulle vilja återuppta proven, men om fler storföretag går omkull och börser fortsätter nedåt, tror jag det blir svårt för dem att få de anslag som behövs. Men om ekonomin vänder uppåt igen, blir de svårare att stoppa.”

Vi sitter i hennes kök i Cedar City, någon knapp timmes bilresa nordost om St. George. Mörkret har börjat lägga sig, och Janet tummar litet på några av sina senaste klipp från lokaltidningens familjesida.

”Det här är minnesrunan efter Vivianne Petersen, Claudias svärmor. Hon avled av lungcancer, trots att hon inte rökte en enda cigarett i sitt liv. Men hennes make arbetade i urangruvan, hon tvättade hans arbetskläder tillsammans med resten av familjens tvätt, och förvarade uranbitar under diskbänken tillsammans med potatis, morötter och lök. De sa ju att det var helt ofarligt ...”

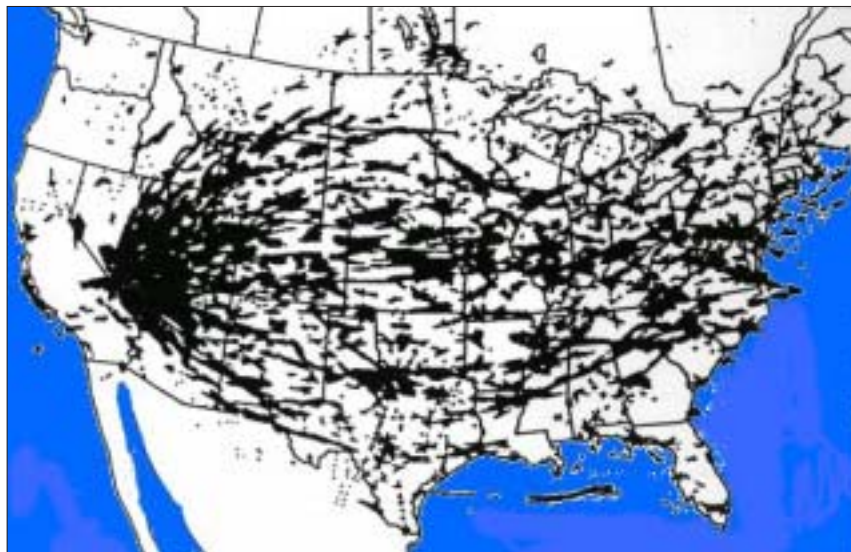
Vet du hur många människor i det här området som har påverkats av testerna i Nevada, frågar jag. ”När Kongressen debatterade ett mycket begränsat ersättningspaket, för enbart ett fåtal cancerformer, vittnade jag att mellan 700 och 1 000 människor skulle kunna komma i fråga i de fyra länen i sydvästra Utah,” svarar Janet.

”Men det handlar ju inte bara om cancer. Vi har ju till exempel alla fosterskador, missfall och hjärtsjukdomar också. Totalt uppskattar jag att omkring en miljon amerikaner direkt har påverkats av testerna på Nevadas testplats. Högt aktade forskare har sagt fyra miljoner ...”

Jag frågar Janet hur hon skulle reagera om testerna verkligen återupptogs. Hon är tyst en liten stund, så svarar hon: ”När du frågade kände jag hur en varm våg sköljde genom kroppen. Jag höll på att explodera, jag ville svära, jag ville skrika: ”Vad menar du, jag skulle reagera?” På samma sätt som jag alltid gjort – de hade ingen rätt att göra så mot sina egna medborgare. När allt kommer omkring är det bara en ursäkt för några företag att tjäna stora pengar. Nya tester är inte nödvändiga, vare sig för vår överlevnad, eller för vår säkerhet.”

”Testerna dödar oss. De har dödat oss i årtionden, och de kommer att fortsätta att döda oss, om de börjar testa igen.”

Orden klingar bekant. Jag minns vad Elmer Picket sa till mig där vi stod vid disken i hans järnhandel för tio år sedan. ”Vi betraktades som förbrukningsvaror. De visste mycket väl vad de gjorde. De mördade en massa människor, i den nationella säkerhetens namn. För om testerna nu var så



Kartan visar hur det radioaktiva nedfallet från de amerikanska provsprängningarna spreds över landet. Kartan är hämtad från en studie gjord av USA:s Nationella Cancerinstitut, NCI.

ofarliga som de påstod, hur kommer det sig då att de bara testade sina bomber när vinden blåste hitåt. Om vinden låg på åt det andra hållet, mot Las Vegas eller Los Angeles, ställdes testerna in.”

Under åren som gått sedan vi träffades, har Elmer Picket tvingats föra in ytterligare namn på sin lista över avlidna familjemedlemmar. När han själv avled i cancer för tre år sedan, blev han nummer tjugotvå.

CLAES ANDREASSON
Los Angeles



Den 26 oktober 1958 detonerade ”De Baca”, 2,2 kt.

”Jag kan inte göra allt, men jag kan göra något!”

Lorelle Nelson

Nyligen konstaterade energidepartementet att testplatsen i Nevada inte har tillräckligt många erfarna forskare, tekniker, utrustning och säkerhetsstudier för att återuppta underjordiska provsprängningar inom rimlig tid. Men nu rör det på sig, om än utan att allmänheten är medveten om det eller har en chans att påverka beslutet. Representanthuset har redan röstat för att korta tiden mellan beslut och att nya tester kan genomföras, till högst ett år. Stopp ett tag! Göra sig redo att återuppta provsprängningar? När USA faktiskt tillsammans med 165 andra länder skrivit under Provstoppsavtalet? På en plats där högaktiva atomsopor redan lagras? Har vi inte lärt något av de gångna sex decennierna?

Amerika testade atom- och vätebomber i nära femtio år, i New Mexico, Hiroshima och Nagasaki (även dessa betraktades som tester!), i Söderhavet, Alaska och ett flertal platser i Nevada. Över ett tusen bomber som detonerades ovan och under jord, spred radioaktivitet över hela världen. Även under den period då underjordiska tester var normen spydde mer än tjugo procent av de amerikanska testerna radioaktivitet ut i atmosfären. Särskilt hårt drabbade var de människor som bodde i vindriktningen från detonationerna, liksom de anställda på testplatsen och arbetare i urangruvorna. Radioaktiviteten kommer att finnas omkring oss i ytterligare tiotusentals

år. Sovjetunionen, Frankrike, Kina, Indien, Storbritannien och andra länder har också förgiftat vår värld med radioaktivitet. För tio år sedan förkunnade vi ett provstopp av kärnvapen, sedan vi insett att världen inte längre kunde vara beroende av kärnvapen för avskräckning. Provstoppsavtalet skrevs under, men ratificerades inte av USA 1996.

Idag har Amerika ännu mer makt än tidigare. En fjärdedel av världens fattiga är ännu fattigare än de var för femton år sedan. President Bush säger att han vill göra världen ”inte bara säkrare, utan bättre.” Kan vi verkligen göra det, om vi lägger resurser på att ”göra oss redo att testa” nya kärnvapen? Ger inte detta också klartecken till andra länder att även de kan göra sig redo att återuppta sina tester? Det är ett farligt och skrämmande scenario. Låt oss istället anslå pengar till att bygga moderna skolor runt om i världen. Vi kan ge barnen de verktyg de behöver för att klara sig när de blir vuxna, verktyg för att lösa svåra problem, och verktyg för att gynna en demokratisk process. Det är säkrare, och bättre.

Kärnvapen, stora eller små, har ingen plats i denna nya värld. Låt oss därför ratificera Provstoppsavtalet, ånyo bekräfta ABM-avtalet och fortsätta montera ned det överdrivet stora lagret av kärnvapen. Låt oss demonstrera fred. På vår anslagstavla hemma har vi ett citat: ”Jag är bara en, men jag är



Lorelle Nelson

ändå någon. Jag kan inte göra allt, men jag kan ändå göra något.” Jag kommer att höja min röst för att protestera mot att vi ska ”göra oss redo” att återuppta provsprängningar av kärnvapen. Jag kommer att säga min mening till våra grannar, till våra lagstiftare och till vår president. Tiden är mogen att göra något!

**Lorelle Nelson,
författare till ”The Mushroom
Cloud and the Downwinders”**

Ovanstående är ett utdrag ur den kommentar Lorelle Nelson skrev inför tioårsdagen av det senaste testet i Nevada.

Kommentären sändes av radiostationen KNPR i Las Vegas, och kan fortfarande avlyssnas via deras websida: <http://www.knpr.org/>. under rubriken ”Commentaries”

*Översättning från engelskan:
Claes Andreasson
Los Angeles*

Besök hos Pakistans ambassadör i Stockholm, Shahid A. Kamal

Högst upp i en av hötorgsskraporna, med milsvid utsikt genom panoramafönster, blev vi vänligt mottagna av Pakistans ambassadör Shahid A. Kamal. Vi började med att presentera oss själva, vår förening samt IPPNW. Vi hade också skickat lite dokumentation före besöket, så ambassadören hade redan fått en uppfattning om dessa föreningar. Vi berättade om dialogsamtalet i de olika kärnvapen-huvudstäderna och om det planerade IPPNW-mötet i Karachi nästa vår. De medicinska konsekvenserna av ett kärnvapenkrig nämnde vi i korthet och överlämnade boken ”Bombing Bombay”, samtidigt som vi påpekade att konsekvenserna i princip vore desamma oavsett vilken stor stad i Indien eller Pakistan man väljer.

Ambassadören var väl införstådd med våra synpunkter och betonade att kärnvapen inte får användas. På vår förfrågan om även vanligt folk i Pakistan känner till de förödande konsekvenserna av atombomberna, svarade han att befolkningen i allmänhet är medveten om detta. Hiroshima är känt. Det finns också olika NGO:s i Pakistan som arbetar med att informera. Han uppehöll sig en längre stund vid Pakistans säkerhetspolitiska situation, som han menade är svår, och erinrade om att Kashmirkonflikten är den äldsta kvarvarande av de konflikter som FN hanterar. Det har

funnits FN-personal stationerad i Kashmir alltsedan 1949. Han talade om Indiens så kallade fredliga provsprängning 1974. Han påminde oss om att Pakistan redan på 70-talet är efter år i FN (i generalforsamlingens First Committee on Disarmament and International Security) lade fram resolutioner om en kärnvapenfri zon i Sydasiens. Indien sade alltid nej. Pakistan hade förklarat sig villig att underteckna CTBT på villkor att Indien också gjorde detsamma. Indien sade nej. Efter den viktiga Lahore-deklarationen i februari 1999 hoppades Pakistan på fortsatta samtal i förtroendeskapande syfte och för ökad ”transparency”, men Indien har inte velat medverka. Han beklagade att Indien stängt flödet över gränserna. Den bild han framställde för oss var alltså en bild av att det hela tiden var Indien som inte samarbetat. Han framhöll att Pakistan önskar dialog och att Pakistan är ett hjälplöst offer för omständigheterna – när Indien hade sprängt sin bomb hade Pakistan inget val, och det var svårt att säga hur något skulle kunnat bli annorlunda.

Vi övergick till att tala om konfliktlösning och vägar ut ur en konflikt. Vi enades om det viktiga i ett tidigt upptäckande och ingripande för att undvika våldsamer. Ambassadören hade olika tankar om konflikters orsa-

ker och hur de skulle kunna förhindras. Beträffande Kashmir-frågan ansåg han att den lätt skulle kunna lösas genom att låta Kashmirs befolkning själva bestämma. En fredsprocess mellan länderna borde inte blockeras av Kashmirfrågan.

Hans Levander tog upp Life-Link, berättade om projektets syfte och undrade över möjligheterna att anknuta ett tiotal skolor i Pakistan. Ambassadören berättade att skolorna är antingen privata eller allmänna. I vilket fall måste först den lokala förvaltningen tillfrågas och godkänna deltagande i internationella projekt som Life-Link. Avslutningsvis tog Hans upp Instead of Nuclear Weapons, överlämnade boken och redogjorde för dess tillkomst. Ambassadören studerade uppmärksam och med stort gillande de tankar om paradigmskifte från ”old security” till ”new security”, som Hans har skrivit om i boken. Vi är välkomna att återkomma till ambassadören när det finns ett färdigt program för IPPNW-mötet nästa vår, och han ställde då i utsikt att hjälpa oss med att finna personer inom Pakistans UD, som vore lämpliga för oss att kontakta.

HANS LEVANDER
hans.levander@slmk.org

MEIT KRAKAU
meit.krakau@slmk.org

Risker för spridning av nukleärt material i f.d. Sovjetunionen

Föredrag av Lars van Dassen, SKI, på Utrikespolitiska föreningen i Lund

Det finns troligen 7 000–8 000 taktiska ryska kärnvapen i Sveriges när-område. Om kärnvapen kommer att användas är det troligt att det är just taktiska vapen som kommer att avfyra först. Kring dessa finns det inga avtal och ingen öppenhet.

Detta och mycket mer fick vi höra när Lars van Dassen informerade SLMK och medlemmar av Utrikespolitiska Föreningen i Lund om SKIs (Statens kärnkraftsinspektion) arbete för att minska riskerna för spridning av nukleärt material framför allt i Ryssland

men även i de forna Sovjetstaterna. Det handlar mycket om att flytta fokus från gamla till nya hot. Ingen tänkte under kalla krigets dagar på terrorist-hot, radiologiska bomber m.m. Genom SKI hjälper Sverige till med att etablera myndighetskontroll vid anläggningar i Ryssland. Lars bedömde riskerna med taktiska kärnvapen som stora med tanke på att de är decentraliserade och att man inte kan utesluta att de kan hamna i fel händer. Ryssland har dessutom ca 200 substrategiska u-båtar (mindre u-båtar med 8–12

stridsspetsar som når Europa från t.ex. Barents hav). Man behöver 20 och de övertaliga ligger upplagda runt Kola-halvön i väntan på skrotning. De har vardera två reaktorer som måste tas om hand och tömmas på det klyvbara materialet. I och med skrotningen övergår de i civila strukturer som har en lägre bevakningsnivå. Inga militära vaktstyrkor finns då. Vissa skeppsvarv har stora lager av klyvbart material vilket gör dem sårbara för sabotage, intrång m.m. Det finns även forskningsanläggningar i flera av de gamla Sovjetstaterna. Anläggningar som drivs med höganrikat uran med de risker det innebär för spridning.

För tio år sedan var det otänkbara att terrorister skulle kunna tillverka ett kärnvapen men nu är det troligare, om de t.ex. skulle få tillgång till uran från u-båtar. SKI jobbar med säkerhetsfrågor och den personal som arbetar med bevakning i ryska anläggningar är fåtalig, mycket underbetald och har låg status. De ansvarar ofta för mycket stora områden och har svåra arbetsförhållanden. För att kunna följa NPT (icke-spridningsavtalet) behöver man stödfunktioner, utbildad personal, lagstiftning och kontrollfunktioner. Sverige har bidragit med dessa mjuka funktioner till flera anläggningar. SKI hjälper t.ex. till med system för inpasseringskontroller, sektionerar anläggningar där man har olika tillträden, bidrar med skyddssystem, passagekontroller till t.ex. u-båtar och utvidgar sedan kontrollfunktionerna till hela hamnområden.

Slutligen kan man konstatera att man inte kan nå full säkerhet om man inte åtgärdar grundproblemet, nämligen den fattigdom i området som är grund för krafter som vill komma åt klyvbart material.

KLAS LUNDIUS
klas.lundius@slmk.org



Lars van Dassen från Statens kärnkraftsinspektion (t.v.) här i samspråk med Richard Fristedt från SLMK. Den senare arrangerade tillsammans med Utrikespolitiska föreningen föredraget i Lund.

Sverre Logaard vid NLA:s 20 årsjubileum i Oslo:

”Kryphål i USA:s och Rysslands senaste nedrustningsavtal. Lagrade kärnvapen kan återanvändas”



Sverre Logaard

Direktör Sverre Logaard vid Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) i Oslo gjorde en kritisk analys av det senaste nedrustningsavtalet mellan USA och Ryssland, när han talade vid Norske Leger mot Atomvåpen, NLA:s 20 årsjubileum i Oslo den 9 november. Sverre Logaard har under många år ägnat sig åt kärnvapenfrågorna. Han har bl.a. flera års erfarenhet från United Nations Institute for Disarmament Research – UNIDR i Genève. Sedan 1979 är han direktör för NUPI.

Sverre Logaard fann vid en kritisk analys av det senaste nedrustningsavtalet mellan USA och Ryssland, att detta med alla sina brister och kryphål ger många tillfällen att fortsätta kärnvapenkapprustningen. I nedrustningsavtalet, undertecknat vid ett toppmöte i Moskva 24 maj 2002, mellan Putin och Bush, lovade de två presidenterna att inom 10 år ha nedrustat sina kärnvapenarsenaler till en nivå på mellan 1 700 och 2 200 kärnvapen till år 2012. Det gavs inga formella loften om att de kärnvapen som tas ur aktiv tjänst skall skrotas. USA har låtit förstå att de tänker placera stridsspetsarna i lagerutrymme. ”Det innebär att USA vid avtalstidens utgång 2012, veckan efter avtalstidens utgång kan ta fram kärnvapenstridsspetsarna och återanvända dem” påpekade Sverre Logaard.

Han menade vidare att det inte är kärnvapnen i sig, som är det stora hotet, utan USA:s och övriga kärnva-

penmaktens attityd att det bara är de officiella kärnvapenstaterna, som har rätt att inneha kärnvapen. USA anser inte att vare sig Frankrikes eller Storbritanniens kärnvapen utgör något hot mot USA. Däremot försöker USA med alla medel förhindra att arabstaterna får tillgång till kärnvapen, en situation som skulle kunna hota USA:s intressen. USA:s attityd – att kärnvapen i sig inte är problemet utan vilka som har tillgång till dem – är dock problematisk. Om USA inleder ett krig mot Irak, måste man fråga sig vem som sedan står i tur på den lista över ”skurkstaten” som USA upprättat? Iran, Nordkorea och Syrien är tänkbara mål.

Viktigt att vidmakthålla ingångna internationella avtal

Det är för framtiden viktigt att ingångna rustningsbegränsningsavtal vidmakthålles, ansåg Logaard. NPT-av-

talet (icke-spridningsavtalet) är ett av de viktigaste avtalen att hålla vid liv och få ratificerat. Idag har 180 stater undertecknat avtalet – tre stater, Pakistan, Indien och Kuba, har fortfarande inte signerat. Flera staters parlament, bland dem USA:s har inte heller verkställt ratificeringen, något som är nödvändigt för att det skall träda i kraft.

I sin analys över den internationella situationen med anknytning till atomvapen tog Sverre Logaard upp många frågor, som gav de 100 seminariedeltagarna anledning till en diskussion, som fortsatte man och man emellan vid kvällens jubileumsmiddag.

LARS G LINDSKOG
lars.g.lindskog@slmk.org

Framgång för IPPNW:s arbete Indien – Pakistan

The Indian Medical Association och the Pakistan Medical Association har båda accepterat för publicering i sina vetenskapliga tidningar följande appell, signerad av bland andra Lown och Chazov. Detta får betraktas som ett genombrott för IPPNW:s (och SLMK:s) arbete i Sydasiens.

An Open Appeal to Indian and Pakistani Physicians: Help Prevent Nuclear War in South Asia

In August 1998, shortly after the governments of India and Pakistan made their fateful decisions to test nuclear weapons, thereby following the existing nuclear weapon states down a path that leads eventually to regional and even global destruction, a group of physicians including some of the present authors wrote an open letter to Prime Minister Vajpayee of India and then-Prime Minister Sharif of Pakistan, appealing for the total elimination of these genocidal weapons.

Four years later, more than a million Indian and Pakistani troops confront each other across a long-disputed territory. Heated charges of terrorism and military incursion exacerbate a conflict that threatens to plunge these two countries into the fifth and, conceivably, final major war in their troubled post-partition history. And the entire region of South Asia waits anxiously under the shadow of nuclear weapons that both India and Pakistan have declared they are unafraid to use.

We are compelled, therefore, to renew our appeal to Prime Minister Vajpayee and to President Musharraf to step back from the nuclear brink, to resolve the Kashmir dispute peace-

fully at the negotiating table, and to show true moral leadership by renouncing nuclear weapons. At the same time, we call upon every health professional in both countries to learn the facts about the medical and environmental consequences of nuclear war and to confront the terrible reality that you will be able to do nothing to help the victims if these weapons of mass destruction are ever used.

The medical details fill numerous books and journal articles, but can be summarized quite simply.

The two relatively small nuclear weapons that were exploded over Hiroshima and Nagasaki at the end of World War II, in August 1945, killed more than 190,000 people instantly and left a comparable number with life-threatening injuries. The explosion of a single Hiroshima-size warhead over Bombay would result in 150,000 to 800,000 deaths within the first few days. A nuclear exchange targeting 10 large cities in both countries would kill 2.9 million people outright and would leave another 1.5 million severely injured. US intelligence agencies have projected that the immediate death toll from an India-Pakistan nuclear war, given the estimated sizes of existing arsenals, could reach as high as 12 million.

Those deaths will occur in a variety of nightmarish ways. The fireball that is the first manifestation of any nuclear

explosion would incinerate every living creature within a few kilometers, depending on the yield of the warhead. All combustible materials, including buildings, clothing, and vegetation, would catch fire. The flash of the explosion, brighter than a thousand suns, would blind anyone who looked at it. The shockwave from the blast, accompanied by winds of more than 100 km/hr, would destroy everything within a 1-km radius. Fragments of glass, wood, and metal would become high-speed, deadly projectiles. People and animals would themselves be hurled through the air, dying or sustaining severe injuries upon impact with whatever immovable object they eventually struck. Out to a distance of nearly 2 km, all buildings not made of concrete would collapse onto the occupants.

In addition to these blast and burn casualties, radiation exposure would cause external and internal injuries and would result in many thousands of additional deaths over subsequent days, weeks, months, and even years. Victims would experience nausea, diarrhea, and hemorrhaging. Those who survived the initial effects of radiation sickness would face an increased likelihood of leukemia and other cancers, as well as birth defects and genetic mutations among their children. The radioactive fallout, moreover, would not be confined to the immediate area of the explosions. Depending on meteorological and climate conditions, it would be carried on wind and rain over large areas, affecting entire populations that were not party to the conflict.

Those parts of the region unscathed by the proximate effects of nuclear explosions would face an onslaught of refugees attempting to escape famine, epidemic disease, social chaos, and radioactively contaminated environments.

Finally, it should be transparently obvious to any health professional, especially to anyone with experience in emergency medical care, that there could be no meaningful medical response to such a catastrophe. Physicians and other health care workers

will be among the dead and dying; hospitals and clinics will be destroyed, as will supplies of blood, antibiotics, painkillers, and other medicines. Any outside physician willing to risk his or her own life in an attempt to assist survivors will be unable to reach them, since transportation systems will be a shambles and roads will be impassable. Sorting out the millions of just-barely living from the millions of dead; determining which survivors might benefit from care and which ones are beyond help; and then providing treatment for burns, lacerations, multiple fractures, and countless other injuries in a chaotic and toxic environment would be impossible. As was said frequently during the Cold War between the US and the former Soviet Union, when fear of a catastrophic nuclear war was palpable, the living would envy the dead.

The nuclear threat has persisted for more than 50 years. That humankind has survived the threat so far can be attributed to luck as much as to diplomacy. To be fair, India and Pakistan are not responsible for the false sense of legitimacy that has been conferred on nuclear weapons since the middle of the 20th century. That crime against humanity must be laid squarely at the doorsteps of the US, Russia, China, France, and the UK. The failure of

those countries to fulfill their commitment, under Article VI of the Non-Proliferation Treaty, to eliminate their nuclear arsenals, however, does not exonerate the leaders of India and Pakistan (or of Israel, which also possesses a nuclear arsenal but, like India and Pakistan, is not a party to the NPT), who made a deliberate and ill-advised choice to sacrifice the hopes of their people for a more secure world to an illusion of military strength.

As the superpowers eventually came to understand, in large part through the efforts of International Physicians for the Prevention of Nuclear War and other NGOs that have committed themselves tirelessly to the abolition of nuclear weapons, mutually assured destruction is no basis for common security. To the contrary, the nuclear weapons possessed by India and Pakistan threaten every man, woman, and child in South Asia. In the worst imaginable case, they could transform the entire region into uninhabitable rubble for generations. Even should nuclear war be avoided, a nuclear arms race between India and Pakistan will drain precious resources away from education, health care, economic development, and environmental protection – everything, in short, on which the present and future well being of both countries depends.

A focus on nuclear abolition in South Asia or at the global level does not diminish our resolve to prevent the impending immoral and illegal war against Iraq. While such a war is being justified as precluding Iraq's use of weapons of mass destruction, it may very well unleash the very catastrophe presumably being opposed. As guardians of the public health, we have a moral and professional duty to defend our patients from this ultimate threat to human well being. Our prescription for survival must be nothing less than a demand for the abolition of nuclear weapons.

Bernard Lown, MD, Co-Founder, International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)

Evgueni I. Chazov, MD, Co-Founder, IPPNW

Ronald S. McCoy, MD, President, IPPNW

Dr S. Arul Rahj, President, Indian Medical Association

Dr. Yasmeen Rashid, President, Pakistan Medical Association

Dr. L. S. Chawla, Indian Doctors for Peace and Development

Dr. Tipu Sultan, Pakistan Doctors for Peace and Development

Kriget mot "ondskan" har inget slut

Följande betraktelse av Kerstin Vinterhed fanns att läsa i Dagens Nyheter den 15 september 2002 under vinjetten "Veckans ord". Vi har fått tillåtelse att ta in den i LMK.

Är vi redo för krig, frågar veckomagasinet Time på omslaget av sitt senaste nummer, prytt med Saddam Husseins profil.

Knappast. Den amerikanska ekonomin har inte hämtat sig efter 11 september 2001 och en oljekris med ökande priser skulle inte göra saken bättre. Under Kuwaitkriget 1991 fick

man ekonomiskt stöd av Saudiarabien och Japan. Att de ställer upp igen är inte särskilt troligt. Inte heller det inhemska stödet är säkert. Den amerikanska allmänheten är kluven och inte bara demokrater utan även ledande republikaner motsätter sig kriget. I Europa är det väl bara England som är en säker bundsförvant, och så Sverige, för-

stås, förutsatt att FN sanktionerar kriget. Vad säger FN? Kanske tvingas man genom den amerikanska utpressningstaktiken – "om ni inte stöder oss sviker ni svaret för världens säkerhet, då får vi ensamma ta på oss bördan" – att säga ja till slut. Om nu inte Hussein villkorlös går med på va-

(forts.)

(forts.)

peninspektioner. Att tvinga honom att vika sig under hot verkar inte vara rätt psykologi. Under det kalla kriget hängde ett globalt kärnvapenkrig som det stora hotet över mänskligheten. Efter de senaste decenniernas massförstörelsekrig i Vietnam, Irak och Afghanistan vet vi att det inte behövs atombomber för att bomba länder "tillbaka till stenåldern". Massdöden bland civila och den totalförstörda infrastrukturen ger också dessa "begränsade" krig en total karaktär. Deras kännetecken är framför allt ett måttlöst våld, kanske hundra gånger större än vad som skulle krävas för att krossa ett land. Ändå har man inte lyckats krossa vare sig Vietnam, Irak eller Afghanistan. Den bestående effekten är global terrorism.

Och den måste ju Väst försvara sig mot, kosta vad kosta vill i en ständigt accelererande våldsspiral.

Man kan fråga sig vad det är som skapar den ofattbara våldsamheten i dessa krig. Är det bara de moderna vapnens förtjänst, att deras förstörelsekraft är så enorm, så på en gång träffsäker och fullständigt slumpartad? Som när civila personer på en kärra råkar komma i vägen för en missil, ett spädbarn i armarna på sin mor träffas av en explosion genom taket eller splitterbomber som rikoschetterar åt alla håll lämnar döda kroppar efter sig på de mest oväntade platser. För att inte tala om utslagningen av vatten- och avloppssystemet i Irak som lämnade folk utan rent vatten i månader med en miljon döda barn i vattenburna infektioner som följde.

Varför detta raseri i attacken?

Kanske beror det ändå mindre på vapnen och mera på idén bakom krigföringen. Föreställningen om att man slåss mot "ondskan". Förr krigade nationer mot varandra om sina territorier. Då kunde dock kampen avgränsas och demoniseringen av fienden dämpas. Nu gäller kampen den globala ondskan, för närvarande koncentrerad till arabvärlden. Men i princip gränslös, både i tid och rum.

Kriget mot "ondskan" har inga gränser och inget slut. Just därför borde det avslutas genast så att världens ledare och folk får tid att sansa sig och få tillbaka förnuftet. Det förnuft som borde säga dem att människorna är både onda och goda, länderna både rättfärdiga och orättfärdiga och att allas uppgift är att värna livet i denna den mest ofullkomliga av världar.

Nobelpristagare i Rom:

"Avskaffa kärnvapnen!"

Copyright: Photographer, Carlo Baroncini, Roma.



Michail Gorbatjov som tillsammans med Roms borgmästare Walter Veltroni organiserade Rom-mötet.

IPPNW:s president Ron McCoy var en av deltagarna vid "Third Global Summit of Nobel Peace Laureates" 18–20 oktober i Rom. De deltagande nobelpristagarna uppmanade till fredlig konfliktlösning och avskaffande av kärnvapen. I slutdokumentet framhålls bland annat: "Of particular concern to the participants is the increased reliance on violence and war as a primary means to resolve political disputes. It is imperative to seek peaceful political solutions to conflict and to deepen collaboration among states, be it through the United Nations or other regional security organizations. A primary goal is to halt the new arms race, and to demilitarise international relations. The participants are concerned about the new military doctrines that contemplate the use, even pre-emptive, of nuclear weapons. Nuclear weapons continue to pose a real threat due to a renewed tendency toward proliferation, made more dangerous by the possibility that terrorists may acquire them. Nuclear weapons are immoral and their use is illegal. It is imperative to achieve the total abolition of nuclear weapons and other weapons of mass destruction."



INTERNATIONELL UTBLICK

Red Inge Axelsson
Frösön (inge_axelsson@yahoo.se)

Väpnade konflikter och krig 2001

Under år 2001 pågick 34 väpnade konflikter (definierade som >24 döda i strid). De flesta (32) var inbördeskonflikter (intranationella konflikter), två var intranationella konflikter som andra länder lagt sig i (i Afghanistan och Kongo) och endast en konflikt var mellan två länder (Indien mot Pakistan). Av konflikterna klassificerades 11 som krig (minst 1 000 dödade/år): i Afghanistan, Algeriet, Angola, Burundi, Colombia, Kashmir, Tjetjenien, Rwanda, Sri Lanka, Sudan och USA mot al Qaeda.

<www.pcr.uu.se>

Bulletin of the Atomic Scientists
Sept/Oct 2002 sida 38-39

Israels kärnvapenstyrkor 2002

Israels regeringar har som princip att varken bekräfta eller förneka att de har kärnvapen. En explosion i atmosfären öster om Sydafrika den 22 september 1979 har tolkats som ett israeliskt kärnvapenprov. Israels bedöms förfoga över 75–200 kärnvapen.

Bulletin of the Atomic Scientists
Sept/Oct 2002 sida 73-75

IPPNW motsätter sig krig mot Irak

Ronald McCoy, ordförande för IPPNW, har gjort ett officiellt uttalande mot ett eventuellt krig mot Irak. Han påpekar att så länge som en nation (här: Israel) i en konfliktfylld region skaffar kärnvapen så kommer andra länder i regionen försöka skaffa sig massförstörelsevapen. Dubbel standard, eller dubbelmoral, sätter krokben för freden.

Under Gulfkriget 1991 dog 70 000 barn under 15 års ålder. Nu dör 5 000 irakiska barn per månad av ett annat massförstörelsevapen: de ekonomiska sanktionerna.

<www.ippnw.org/
IraqMcCoySpectre.html>

Nuclear Weapons Convention

Vi har konventioner (internationella lagar) som förbjuder olika sorters grymma vapen – men kärnvapen är lagliga! Tiden är inne för en konvention mot kärnvapen tycker IPPNW, SLMK och PSR (IPPNW-USA) och ger därför ut "Nuclear Weapons Convention Monitor", ett nyhetsblad som kom ut med sitt med sitt tredje nummer i somras.

<www.ippnw.org>

Nordkorea utvecklar kärnvapen

Nordkoreas kärnvapenpolitik har haft flera plötsliga U-svängar:

1993: Nordkorea lämnar Icke-spridningsavtalet.

1994: Nordkorea lovar att avbryta sitt kärnvapenprogram mot löfte om internationell hjälp till två fredliga reaktorer.

1998: Nordkorea skjuter en missil i en båge över Japan till Stilla Havet och visar därmed att landet förfogar över missiler som kan nå alla delar av arvfienten Japan.

2002: I sitt "State of the Union"-tal den 29 januari kallar president Bush Iran, Irak och Nordkorea för "axis of evil", länder som försöker skaffa sig massförstörelsevapen. Den 16 oktober medger Nordkorea att de har ett

hemligt kärnvapenprogram trots 1994 års överenskommelse.

<www.atomicarchive.com>

Kärnvapen – ett ständigt hot mot folkhälsan

Det finns fortfarande 32 000 kärnvapen på jorden, färre än toppåret 1985 (69 000), men tillräckligt för att utplåna den mänskliga civilisationen. 20 000 kärnvapen kommer att finnas kvar år 2007 enligt internationella överenskommelser. För att utrota kärnvapnen behövs en kärnvapenkonvention på samma sätt som andra massförstörelsevapen förbjöds med konventionerna om biologiska (1972) och kemiska (1994) vapen. Alla kärnreaktorer skulle behöva fasas ut för att hindra "skurkstater" att tillverka bränsle till kärnvapen.

D. Holdstock, L. Waterston.
Lancet 2000;355:1544-1547

Kärnvapenlagren 1945-2002

Land	1945	1986	2002
USA	6	23 254	10 600
Ryssland	0	40 723	8 600
Storbritannien	0	300	200
Frankrike	0	355	350
Kina	0	425	400
SUMMA	6	65 057	20 150

Tabellen visar att sedan toppåret 1986 (eller, ur fredsperspektiv, bottenåret 1986) har antalet kärnvapen minskat kraftigt, särskilt i Ryssland, men är fortfarande förfärande högt. Dessutom visar tabellen bara vapen som ingår i de väpnade styrkorna. Ryssland har därutöver kanske 10 000 kärnvapen i olika lager. USA planerar inte minska antalet kärnvapen de närmaste 10 åren.

De nya kärnvapenländerna tros ha ungefär följande antal kärnvapen:

Israel	200
Indien	30-35
Pakistan	24-48

Bulletin of the Atomic Scientists
Nov/Dec 2002 sida 103-104

Nätverket för kärnvapennedrustning

Nätverket är en löst sammanhållen organisation med 17 föreningar, som har det gemensamt att de arbetar för kärnvapennedrustning. Under arbetsåret hösten 2001/våren 2002 genomfördes en seminarieriserie med rubriken "Kärnvapen – varför bry sig". Det finns en bra sammanfattning av den på nätet under adress: <http://hem.passagen.se/kvnedr/Seminarieriserie.PDF>.

Sammanfattningen kan också beställas från SLMK:s kansli på Läkarförbundet.

Efter sommaren återsamlades vi, och det visade sig att alla deltagarna ville fortsätta med denna form av samarbete. Under höstterminen har vi haft tre kvällsprogram, som Nätverket har stått bakom. Våren 2003 planerar vi en ambitiösare serie med halv- och heldagsseminarier. Till dessa har vi

ansökt om bidrag från UD. Det första blir ett heldagsseminarium med fem aktuella teman lördagen den 8 februari i ABF-huset på Sveavägen. Sedan planeras ett seminarium tillsammans med ungdomar som arbetar mot kärnvapen, samt ett seminarium som fokuserar på kärnvapenfrågan i undervisningen.

LEONORE WIDE
leonore.wide@slmk.org

MEIT KRAKAU
meit.krakau@slmk.org

Information från övriga yrkesgrupper

Svenska Tandläkare mot Kärnvapen

Föreningen höll den fredagen 25 oktober 2002 sitt årsmöte i samband med Odontologisk Riksstämman på Svenska Mässan i Göteborg.

Vid de sedvanliga årsmötesförhandlingarna valdes till **styrelse för 2003:**

Claes Reit, Göteborg, ordförande, *Ulf Lundin*, Göteborg, kassör, *Inger Egermark*, Kullavik, sekreterare, *Monica Engvall*, Göteborg, *Gunnar E Carlsson*, Mölndal, *Margareta Lundberg-Widén*, Stockholm, *Kristina Palm*, Lund, *Ann-Charlotte Sillén*, Stockholm och *Kerstin Westbacke*, Kungälv som ledamöter. Till revisorer valdes *Erik Uhrbom*, Falun samt *Bo Bjerner*, Rättvik och till valnämnd *Bengt Fyrberg*, Stockholm och *Åke Möller*, Partille.

STMK-ordföranden *Claes Reit* är också ordförande i den nybildade föreningen för odontologisk etik. I samband med Riksstämman i år ordnades ett seminarium med professor *Torbjörn Tännsjö*, Stockholm, med titeln *Autonomin inom etiken*. Seminariet behandlade ämnet tvångsvård. Tandläkaren upplever en svår konflikt. Å ena sidan vill han/hon respektera patientens önskan, å andra sidan vill han/hon sin patients bästa. Kan det vara befogat att på något sätt tubba patienten att acceptera den vård patienten behöver, men inte förstår att själv uppskatta? En livlig diskussion följde efter föredraget.

Föreningen hade som vanligt en utställning med bokbord vid årets Riksstämman.

Dessutom hade föreningen i samarbete med övriga yrkesföreningar en monter vid den årliga bokmässan i september i Göteborg samt en manifestation på Hiroshimadagen den 6/8. Vid denna talade SLMK:s ordförande *Gunnar Westberg* och *Karl-Erik Eriksson* från Forskare och Ingenjörer mot Kärnvapen.

Internetadressen till STMK:s hemsida är: <http://www.stmk.nu>.

Inger Egermark, sekr

Tel: arb 031-773 31 41,
bost 031-93 26 78, fax: 031-93 05 89

E-mail: i.egermark@telia.com

SLMKs STYRELSE

2002 – 2003

Ordförande: **Gunnar Westberg**, Solbänksgränd 9,
413 19 Göteborg, tel + fax 031-82 63 92 (b),
tel 031-342 25 16 (a),
e-post: gunnar.westberg@slmk.org

Vice ordf: **Frida Sundberg**, Södra Strandvägen 1A,
832 43 Frösön, tel 063-12 74 20,
e-post: frida.sundberg@slmk.org

Skr: **Meit Krakau**, Danarövägen 19,
182 36 Danderyd, tel 08-753 13 50,
fax 08-755 78 55,
e-post: meit.krakau@slmk.org

Medl-ansvarig: **Kent Nordqvist**, Åsbyvägen 7,
tel 019-23 44 64,
e-post: kent.nordqvist@slmk.org

Övriga

Ordinarie

Gösta Alfven, Svartensgatan 20, 116 20 Stockholm,
tel 08-643 47 02 + fax efter telefonanmälan
e-post: gosta.alfven@slmk.org

Jan Larsson (Infobladsansvarig),
Linnégatan 2G, 753 32 Uppsala, tel 018-14 62 12,
e-post: jan.larsson@slmk.org

Hans Levander, Vårdkasvägen 11, 756 55 Uppsala,
tel 018-32 43 47, fax 018-32 00 84,
e-post: hans.levander@slmk.org

Bengt Lindell (IT/kommunikationsansvarig),
Bättre Tidens Gränd 18, 393 59 Kalmar,
tel + fax 0480-201 84, mobiltelefon 070-647 23 47
e-post: bentg.lindell@slmk.org

Monika Palmgren, Slottsvägen 6, 169 69 Solna,
tel arb 08-578 354 28, e-post: monika.palmgren@slmk.org

Anneli Schmauch, Språkgränd 1, 907 33 Umeå,
tel 090-19 91 48, fax 090-785 17 17 (a),
e-post: anneli.schmauch@slmk.org

Anna Sjögren, Trastvägen 10, 227 31 Lund,
tel 046-39 31 58, e-post: anna.sjogren@slmk.org

Karin Stenstedt, Alviksvägen 17, 167 53 Bromma,
tel 08-25 56 38, e-post: karin.stenstedt@slmk.org

Mats Sundberg, Krongatan 2A, läg 21-22, 752 38 Uppsala,
tel 018-55 14 18, mobiltelefon 0709-515 272,
e-post: mats.sundberg@slmk.org

Martin Tondel, Lekparksvägen 2, 582 75 Linköping,
tel 013-39 64 74, e-post: martin.tondel@slmk.org

Dag Ursing, Sandgatan 10, 223 50 Lund, tel 046-38 96 83,
e-post: dag.ursing@slmk.org

Leonore Wide, Ljuskärsvägen 35, 133 31 Saltsjöbaden,
tel 08-717 65 17, e-post: leonore.wide@slmk.org

Richard Fristedt, Råbyvägen 15D Lg 21, 224 57 Lund,
tel 046-39 60 36, e-post: richard.fristedt@slmk.org
(stud repr)

Suppleanter

Björn Hallström, Griffelvägen 16, 245 64 Hjärup
e-post: bjorn.hallstrom@slmk.org

Anna Hellman, Frodegatan 5 A, 1 tr, 753 27 Uppsala,
tel 018-14 25 35, e-post: anna.hellman@slmk.org

Kent Nordqvist, Åsbyvägen 7, 703 75 Örebro,
tel 019-23 44 64, e-post: kent.nordqvist@slmk.org

Annika Rydberg, Fredrikshögsgatan 1, 903 36 Umeå,
Tel 090-77 64 99, e-post: annika.rydberg@slmk.org

Urban Waldenström, Rostvärdaregatan 4,
791 72 Falun, tel 023-294 41, mobiltelefon 070-331 91 05

Christina Vigre Lundius, Håkantorpsmölla,
284 91 Perstorp, tel 0435-347 31, fax 0435-353 27,
e-post: christina.vigre.lundius@slmk.org

John Henriksson, Järnvägsgatan 4b, 582 22 Linköping,
tel 013-12 92 60, mobiltelefon: 0733-42 31 10 (stud repr)
e-post: john.henriksson@slmk.org

Revision

Auktoriserad Revisor

Jan Anders Nilsson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Box 1215, 251 12 Helsingborg, tel 042-37 72 00,
e-post: jan-anders.nilsson@se.pwcglobal.com

Auktoriserad Revisor, suppleant

Jonas Grahn, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Torsgatan 21, 113 97 Stockholm, tel 08-555 330 00,
e-post: jonas.grahn@se.pwcglobal.com

Föreningsrevisor

Bengt Larsson, Storgatan 70, 824 00 Hudiksvall,
tel 0650-164 12, e-post: bentg.larsson@slmk.org

Föreningsrevisor Suppleanter

Ylva Stjernholm, Tomtebogatan 10 2tr, 113 39 Stockholm,
tel 08-31 63 81

Kristina Olofsson, Varvsgatan 36, 824 00 Hudiksvall,
tel 0650-102 56, e-post: kristina.olofsson@slmk.org

Kassör/Kanslichef:

Klas Lundius, Håkantorpsmölla, 284 91 Perstorp,
tel 0435-351 58, fax 0435-353 27, mobiltelefon 070-520 83 58
e-post: klas.lundius.@slmk.org

Pressansvarig:

Lars G Lindskog, Magasinsgatan 8, 712 60 Grythyttan,
tel 0591-144 90, fax 0591-144 96
e-post: lars.g.lindskog@slmk.org

Valberedning:

Sammanställande:

Vendela Englund-Burnett, Mimergatan 13,
654 60 Karlstad, tel + fax 054-21 29 42,
e-post: vendela@slmk.org

Eva Olivecrona, Tegnérsgatan 7, 111 40 Stockholm,
tel 08-411 12 49, e-post: eva.olivecrona@slmk.org

Sara Smedegård, Djäknegatan 23, 754 23 Uppsala,
tel 018-51 34 54, e-post: sara.smedegard@slmk.org
(stud. repr.)

Avsändare:
SLMK, c/o Lundius
Håkantorpmölla
284 91 PERSTORP
Sweden

**Begränsad
eftersändning**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan



SLMK:s höstmöte 2002 hölls i november på Ingvar Kamp-rad Design Center, IKDC, i Lund. Vid mötet deltog även delegater från våra danska, norska och finska syster-föreningar. Värd var professor Gerd Johansson, prefekt vid Institutionen för Designvetenskaper vid Lunds Tekniska Högskola. Vi fick höra professor Roland Akselsson, läkare och kärnfysiker, berätta om riskforskning. Han framhöll att när människor arbetar i komplexa system inträffar förr eller senare olyckor. Risken för allvarliga olyckor med kärnvapen kan därför bara elimineras genom att kärnvap-nen avskaffas, var Roland Akselssons slutsats.



Richard Fristedt, studentrepresentant i SLMK, kör i bil-simulator, instruerad av Roy Davies, ansvarig för ett allde-les nytt laboratorium för Virtual Reality.

Cæcilie Bumann, studentrepresentant i DLMK, kastar en vir-tuell boll. Bakom henne Jacob Obbekjær, DLMK (t.v.) och Martin Tondel, SLMK.

HÖSTMÖTET I LUND



Professor Gerd Johansson tillsammans med Anton Aggernæs (t.v.) och Jacob Obbekjær från DLMK (Danske Læger mod Kernevåben).

